

รายงานผลการดำเนินงาน
การถอดบทเรียนศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพ
การผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ปี ๒๕๖๓ จังหวัดหนองคาย

จัดทำโดย
กลุ่มส่งเสริมและพัฒนาการผลิต
สำนักงานเกษตรจังหวัดหนองคาย
กรมส่งเสริมการเกษตร

ถอดบทเรียนศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

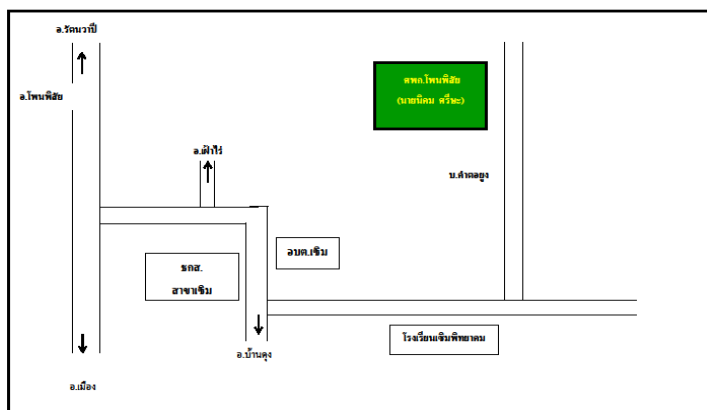
ชื่อประธาน ศพก. ศูนย์หลัก อ.โพพพิสัย : นายนิคม ศรีชะ

ที่อยู่ : ๘๙ ม. ๗ ตำบลเซิม อำเภอโพพพิสัย จังหวัดหนองคาย

พิกัด : Latitude=๑๗.๙๕๓๗๙๕ Longitude=๑๐๓.๓๓๓๖๕๔

พิกัด X=๓๒๓๕๓๐ Y=๑๙๘๕๘๖๕

แผนที่ตั้งศูนย์เรียนรู้ : ให้แสดงแผนที่ตั้งพอสังเขป

เส้นทางไปที่ตั้ง ศพก.

ประวัติความเป็นมา

เกษตรกรต้นแบบ นายนิคม ศรีชะ อายุ ๕๘ ปี เกิดที่ อ.สหัสขันธ์ จ.กาฬสินธุ์ จากนั้นปี ๒๕๐๕ ครอบครัวย้ายมาอยู่บ้านคำตอชุง หมู่ที่ ๗ ตำบลเซิม อำเภอโพพพิสัย จบการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ กำลังศึกษาต่อปริญญาตรี.เกษตรศาสตร แต่งงานกับนางคำใหม่ ศรีชะ มีบุตร ๒ คน

เดิมพื้นที่ตั้ง ศพก. เป็นพื้นที่แห้งแล้ง ดินขาดความอุดมสมบูรณ์ เนื่องจากมีการปลูกพืชเชิงเดี่ยวกันมาเป็นเวลานาน ในส่วนของนายนิคม ศรีชะ นั้น เริ่มต้นทำการเกษตรตั้งแต่อายุ ๑๘ ปี ทำการเกษตรปลูกพืชเชิงเดี่ยวเช่นกัน คือ ปลูกข้าว ปอข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มันสำปะหลัง ปลูกผักสวนครัวไว้บริโภค เช่น พักทอง พักเขี้ยว และเมื่อปี ๒๕๕๒ เป็นต้นมา นายนิคมเริ่มทำการเกษตรแบบไร่นาสวนผสมอย่างจริงจัง จนถึงปัจจุบันเริ่มจากสร้างแหล่งน้ำ โดยนำหลักการของธนาคารน้ำมาใช้ ปลูกข้าว ปลูกพืชผักสวนครัว เลี้ยงสัตว์น้ำ และปลูกป่าเพื่อสร้างธนาคารอาหารเลี้ยงหมูหลุม และกระบือเพื่อให้เป็นธนาคารปุ๋ยสำหรับปรับปรุงบำรุงดิน

ในการดำเนินชีวิตในด้านการประกอบอาชีพ ได้ยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและนำหลักบันได ๔ ขั้น ขอนในหลวงรัชกาลที่ ๙ มาประยุกต์ใช้ดังนี้

๑. มีกิน คือการสร้างภูมิคุ้มกันทางด้านอาหารให้กับครอบครัว
๒. มีแจก คือการแจกให้พี่น้องในชุมชนได้กิน
๓. มีแบ่งปัน คือการแบ่งปันความรู้แบ่งปันแนวคิดกับพี่น้องที่สนใจ
๔. มีขาย คือเพื่อให้ครอบครัวมีรายได้

เมื่อปี 2556 สำนักงานเกษตรอำเภอโพพพิสัยส่ง นายนิคม ศรีชะ ประกวดเกษตรกรดีเด่นสาขาไร่นาสวนผสม ได้ชนะเลิศอันดับที่ 1 ของจังหวัดหนองคาย

การรวมกลุ่มของเกษตรกรภายใต้ ศพก. เกิดจากการที่มีการอบรมในพื้นที่บ่อยครั้ง จึงทำให้เกษตรกรพบปะแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเรียนรู้ร่วมกัน ทำให้เกิดกิจกรรม ร่วมกันคิดแยกกันทำตามความถนัดของแต่ละคนหรือแต่ละกลุ่ม

แรงจูงใจในการทำเกษตรปลอดภัย

เนื่องจากเกิดความเปลี่ยนแปลงของสังคม สภาพแวดล้อม รวมถึงเรื่องของธรรมชาติ ในทุกวันนี้ การกิน การหายใจล้วนแต่มีความเสี่ยงที่จะได้รับสารพิษ จากการสร้างขึ้นของคนด้วยตัวเอง หากความปลอดภัยไม่มีในธรรมชาติท้องทุ่ง การดำเนินชีวิตด้านการประกอบอาชีพ โดยยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงจึงเป็นทางเลือกเดียวที่จะสร้างภูมิคุ้มกันได้

วิธีการดำเนินงาน

การดำเนินงานต้องคำนึงถึง เรื่องดิน และน้ำเป็นหลัก ดินต้องถูกพัฒนาให้มีธาตุอาหารที่เพียงพอต่อการเลี้ยงพืช เกษตรกรต้องตั้งใจที่จะศึกษาเรียนรู้วงจรชีวิตของพืชที่จะปลูก สัตว์ที่จะเลี้ยง ไม่ทำการเกษตรแบบงูๆปลาๆ หรือทำตามกัน โดยยึดหลัก คนเลี้ยงดิน ให้ดินเลี้ยงพืช และน้ำก็ต้องคำนึงถึงแหล่งที่มา พร้อมการตรวจวิเคราะห์ความเป็นกรดเป็นด่างของน้ำ ให้มีความเหมาะสมกับพืชและสัตว์เลี้ยง

ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

เกษตรกรต้นแบบคิดว่าที่ประสบผลสำเร็จในทุกวันนี้ เนื่องจากการยึดคำสอนของพ่อ (ในหลวงรัชกาลที่ ๙) และการแปล การถอดบทเรียนที่พ่อสอน คือปัจจัยหลักที่ยึดถือปฏิบัติตาม ตั้งแต่เริ่มทำการเกษตร

ปัญหา อุปสรรค และวิธีการแก้ไข (ถ้ามี)

นายนิคม เกษตรกรต้นแบบ ให้ความคิดเห็นว่าในการดำเนินชีวิต ต้องเจอกับปัญหาและอุปสรรคเป็นเรื่องธรรมดา จะมากหรือน้อยนั้นก็ขึ้นอยู่กับหลายปัจจัยทั้งที่เกิดจากตัวเราเอง หรือปัจจัยที่เราไม่สามารถควบคุมได้อย่างเช่น ภัยธรรมชาติ การผันผวนของราคาสินค้าเกษตรที่ขึ้นๆลงๆ แต่ถ้าเรารู้เหตุรู้ผล เราก็จะผ่านไปได้ โดยยึดหลักความตั้งมั่นในใจอยู่เสมอว่า ปัญหาและอุปสรรค คือสิ่งที่ทำลาย ถ้าเราคิดเป็น ไม่ท้อไม่ถอย เราก็จะเจอทางออก

ประโยชน์ที่ได้รับจากการดำเนินกิจกรรม

เกษตรกรต้นแบบ กล่าวว่าสิ่งที่ได้รับคือ ความสุข สุขที่มีกิน สุขที่ได้ให้ สุขที่ได้แบ่งปัน สุขที่ทำให้ครอบครัวมีรายได้ และที่สำคัญคือ ความสุขที่ได้รับจากการเกื้อกูล ความเอื้ออาทร แบ่งปันจากญาติพี่น้อง

การขยายผลสู่เกษตรกรอื่นๆ

ในสภาพความเป็นอยู่ของพี่น้องเกษตรกรในปัจจุบัน ที่เกิดความเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆขึ้นมากมาย ส่งผลกระทบต่อการประกอบอาชีพทางการเกษตร เกษตรกรหลายคนถ้ายังไม่ปรับตัวให้เข้ากับยุคสมัยที่เปลี่ยนไปก็จะดำรงอาชีพอยู่ได้ยากลำบาก เพราะฉะนั้นเกษตรกรต้องพึ่งพาเทคโนโลยีสมัยใหม่ให้มากขึ้น เพื่อทำให้เกิดการผลิตสินค้าที่รวดเร็ว และตอบสนองความต้องการทางการตลาด มีการสร้างเครือข่ายระหว่างกลุ่มเกษตรกรด้วยกัน เกษตรกรต้นแบบพร้อมที่จะถ่ายทอดในสิ่งที่ตนเองรู้ให้แก่เกษตรกรท่านอื่นอย่างเต็มที่ ภายใต้ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร(ศพก.) และผ่านช่องทางอื่น เช่น เฟสบุ๊ก ไลน์ เป็นต้น

- จุดเด่นของศูนย์เรียนรู้ : ๑. ได้รับมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม PGS
 ๒. วางแผนการผลิตพืชสอดคล้องกับความต้องการของตลาด
 ๓. สร้างเครือข่ายเกษตรอินทรีย์เพื่อรวบรวมผลผลิตและจัดจำหน่าย
 ๔. ทำกิจกรรมต่างๆในรูปแบบธนาคาร เช่น ธนาคารดินและน้ำ ธนาคารอาหาร ธนาคารปุ๋ย

กิจกรรมภายในศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

การบริหารจัดการดิน

การบริหารจัดการน้ำ

การจัดการป่า (ป่า 3 อย่าง ประโยชน์ 4 อย่าง)

ธนาคารอาหาร

การผลิตข้าวอินทรีย์แบบปราณีต

ภาพกิจกรรมต่างๆ

.....

ถอดบทเรียน ศพก. เครือข่าย

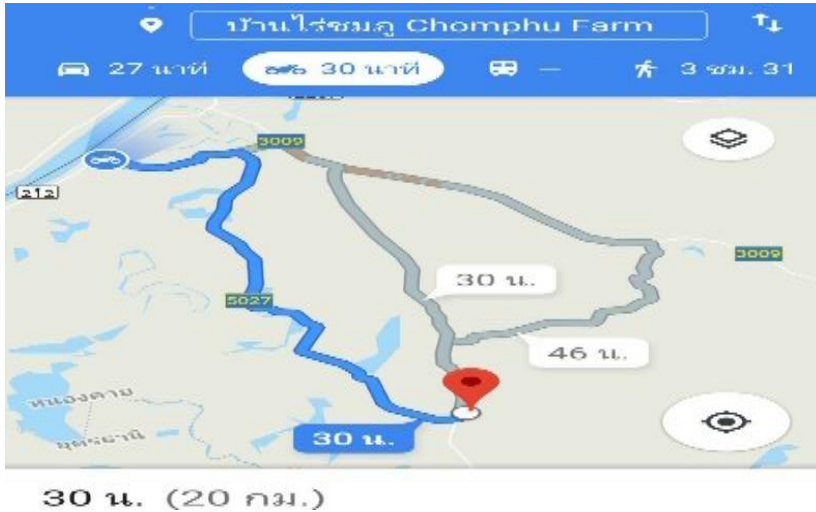
ชื่อศูนย์ : ศูนย์เรียนรู้เกษตรผสมผสาน อำเภอโพธาราม จังหวัดหนองคาย

ประเภทศูนย์เครือข่าย : ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง/เกษตรทฤษฎีใหม่

สถานที่ตั้ง: หมู่ 10 บ้านโคกพัฒนา ตำบลนาหนัง อำเภอโพธาราม

พิกัด: x 302205 y 1989239 zone 48

แผนที่เดินทางไปศูนย์เรียนรู้ :

เส้นทางไปที่ตั้ง ศพก.

ชื่อประธานศูนย์เครือข่าย : นายอิทธิเดช ชมภู

ประวัติความเป็นมา นายอิทธิเดช ชมภู

๑.๑ ประวัติความเป็นมา

เดิมเคยทำงานเป็นลูกจ้างแรงงานในโรงงาน จึงตัดสินใจกลับบ้านมาทำเกษตรที่บ้านเกิด โดยทำเกษตรแบบผสมผสาน เช่นนาข้าว ฝรั่ง มะนาววุ้นบ่อ แก้วมังกร ปาล์ม น้ำมัน ไข่ไก่ ผักอินทรีย์ เป็นต้น

๑.๒ ที่มาของการกลุ่ม

เนื่องด้วยเกษตรกรในชุมชน(ตำบล) อบรมร่วมกันบ่อยครั้ง จึงอยากรวบรวมเกษตรกรในพื้นที่ให้เกษตรกรได้รับรู้ข่าวสารต่างๆจากหน่วยงานต่างๆ โดยเกษตรกรส่วนใหญ่ทำเกษตรแบบผสมผสาน รวมถึงการเลี้ยงสัตว์ (วัว แพะ) การบริการจัดการภายในจะมีการแต่งตั้งคณะกรรมการที่ชัดเจน การประชุม การเสนอแนะแนวทางร่วมกัน ประชาสัมพันธ์กิจกรรมต่างๆ ที่ได้รับทราบมาจากหน่วยงานต่างๆ เพื่อให้ทั่วถึง

แรงจูงใจในการดำเนินการทำเกษตรปลอดภัย

ด้วยสภาพปัจจุบันเกษตรกรขาดองค์ความรู้ในการทำเกษตร (อินทรีย์เกษตรปลอดภัย) โดยเกษตรกรต้นแบบ เริ่มต้นจากการทำแปลงผักอินทรีย์ภายในหลวงรัชกาลที่ ๙ ในวันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๘ เพื่อเป็นการทำความดีถวายเป็นพระราชกุศลและจากวันนั้นจึงเกิดเป็นแนวความคิดอยากส่งต่อแนวความคิดนี้ให้แก่เกษตรกรท่านอื่นๆในชุมชน และส่งต่อแนวความคิดเกษตรปลอดภัยสู่ผู้คนที่สนใจอย่างต่อเนื่องในทุกๆครั้งที่มีโอกาส

วิธีดำเนินการทำเกษตรปลอดภัย

การริเริ่มจากจุดแรกคือแปลงผักอินทรีย์ และขยายสู่พืชชนิดอื่นๆ และพัฒนาสู่การเพิ่มมูลค่าสินค้าโดยการแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ต่างๆ และการเข้าสู่กระบวนการขอ ออร์แกนิก Thailand. เพื่อสร้างความเชื่อมั่นต่อผู้บริโภค

จุดเด่นของศูนย์เครือข่าย

๑. การบริหารจัดการพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพ
๒. ได้รับมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ (ผัก)
๓. ลดต้นทุนการผลิตโดยใช้ปุ๋ยหมักและน้ำหมักชีวภาพใช้เอง
๔. การใช้น้ำอย่างรู้คุณค่า
๕. การแปรรูป/เพิ่มมูลค่าสินค้า เช่น การทำแยมและน้ำจากมัลเบอร์รี่

ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

ความสำเร็จจริงๆที่ตั้งใจไว้แต่เริ่มคือพาเกษตรกรลดละเลิกการใช้สารเคมี ในภาคการเกษตรได้อย่างจริงจัง และหาช่องทางจำหน่ายการตลาดให้เกษตรกรสร้างมูลค่าสินค้าการเกษตรให้ดีขึ้นกว่าเดิม สร้างจุดจำหน่ายสินค้าชุมชน รวบรวมสินค้าทางเกษตรให้เกษตรกรสร้างรายได้รายวันให้กับเกษตรกร

ปัญหา อุปสรรค และวิธีการแก้ไข

คือภาคการเกษตรของเกษตรกรคือเกิดขึ้นจากสภาพภายนอก คือ ดินฟ้าอากาศที่ไม่แน่นอน แหล่งน้ำในภาคการเกษตร ปัญหาภายในคือตัวเกษตรกรไม่ยอมเปลี่ยนแปลงในการทำเกษตรแบบใหม่ หรือทำเกษตรแบบหลากหลาย ส่วนใหญ่ทำเกษตรเชิงเดี่ยว ข้าว มัน ยางพารา เป็นต้น รวมถึงแนวความคิดที่เกษตรกรที่ไม่กล้าที่จะเปลี่ยนแปลงตามความต้องการของตลาด

ประโยชน์ที่ได้รับจากการดำเนินกิจกรรม

การสามารถรายได้เพิ่มจากการทำเกษตรแบบเดิม การสร้างคุณภาพชีวิตสร้างสุขภาพที่ดีให้กับเกษตรกร สร้างสภาพแวดล้อมที่ดีให้กับชุมชน ช่วยอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติให้คงอยู่

การขยายผลสู่เกษตรกรอื่นๆ

การส่งต่อความรู้ด้านเกษตรปลอดภัย เกษตรอินทรีย์สู่เกษตรกรในกลุ่ม รวมถึงกับเกษตรกรอื่นที่สนใจในทุกๆครั้งที่มีโอกาส รวมถึงการให้ความรู้กับน้องๆนักเรียนนักศึกษาต่างๆ เป็นศูนย์เรียนรู้ในการศึกษาดูงานให้กับหน่วยงานภาครัฐและเอกชน คนทั่วไป อยู่เสมอ

ภาพกิจกรรมต่างๆ

